

Bölüm 10

ADLİ GENETİK LABORATUVARINDA ISO 17025:2017 STANDARDI VE RAPORLAMA

Dilek SALKIM İŞLEK¹

Adli Bilimler, adalete hizmet etmek, suçtan kaynaklanan mağduriyeti gidermek ve suçluyu tespit etmek için birçok bilim dalının beraber çalıştığı multidisipliner bir alandır. Bu alanda tıp, diş hekimi, kimya, fizik, biyoloji, psikoloji, sosyoloji vb. alanlarda uzmanlaşmış kişiler beraber çalışmaktadır.

Adli bilim uzmanları delilleri suçlu aydınlatılmasında yol gösterici olarak görürler. Dolayısıyla bu kadar önemli olan delillerin olay yerinden toplanması, laboratuvara transferi, analizi ve raporlanması sürecin doğru yönetilmesi ve objektif raporlama önemlidir. Objektiflik ve sürecin doğru yönetilmesi için gerekli birçok faktör vardır. Bunlar; fiziksel şartların uygun olması, personelin eğitimi ve yetkinliği, numune alımından raporlamaya kadar ki tüm sürecin tarif edilmiş olması, delile uygulanan her aşamanın kayıt altına alınması, cihazların teknik yeterliliği (kalibrasyon) ve kullanılan yöntemlerin etkin ve kabul edilebilir olmasıdır. Bu laboratuvarların verdikleri raporların uluslararası geçerli olabilmesi için ise akredite olmaları gerekmektedir.

Biyolojik delillerin başında gelen DNA kişinin kimlik kartı gibidir. Locard'ın “ Her temas iz bırakır” prensibi DNA analizinin suçun aydınlatılmasında ne kadar önemli rol oynadığının en güzel kanıtıdır. Dolayısıyla bu materyalin inceleneceği laboratuvarlar standartlara uymalı ve uluslararası kabul görmüş kuruluşlar tarafından denetlenmelidir. Aksi takdirde bu şartları sağlamayan laboratuvarların verdikleri raporların doğruluğu ve kuruluşların güvenilirliği şüphelidir. Laboratuvar kuruluşlarının akreditasyonunda uymaları gereken standart **ISO IEC 17025:2017 Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği için Genel Gereklilikler**dir.

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü

KAYNAKLAR

1. Alper M.B., İnce A.T., Deney Ve Kalibrasyonları İçin ISO 17025:2017 Standardı Ve Risk Temelli Düşünce, 2019, Ölçüm bilim Sempozyumu ve Sergisi, 224-229
2. Bayram L., Adli Bilim Laboratuvarlarında TS EN ISO/IEC 17025 Standardı Teknik Gereklilikleri, 2012, Polis Bilimleri Dergisi 14 (1)81-100
3. Bilir K., TS EN ISO/IEC 17025 Standardına Göre Laboratuvar Akreditasyonu Ve Kobi'ler Açısından Önemi, 2016, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
4. Bilgiç E., Sadıkoğlu E., Turhan S., TS EN ISO/IEC 17025 Standardı Denetimlerinde Teknik Alanda Tespit Edilen Genel Bulgular,2013, Ölçüm bilim Sempozyumu, 55(653) 14-17.
5. Dağlıoğlu N., Efeoğlu P., Korkut M.K., Adli Toksikoloji Laboratuvarında Standardizasyon, 2013, Adli Tıp Dergisi, 27(2) 113-121
6. Dönmez U.Ö., Dna Analizinde, Laboratuvar Kaynaklı Kontaminasyonun Tespiti Ve Adli Bilimler Açısından Değerlendirilmesi, 2008, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
7. Malkoc E., Neuteboom W., The current status of forensic science laboratory accreditation in Europe, 2007,Forensic Sci. Int.,167(2-3),121-126
8. Padar Z., Nogel M.,Kovacs G., Accreditation of forensic laboratories as a part of the "European Forensic Science 2020" concept in countries of the Visegrad Group, 2015, Forensic Science International: Genetics Supplement Series,5,412-413
9. Üregil D., TS EN ISO/IEC 17025 Laboratuvar Akreditasyonu Ve Bir Uygulama, 2011, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir
10. Şahin T., Laboratuvar Akreditasyonu Ve Laboratuvar Hizmetlerinde Risk Temelli Yaklaşım, 2019, T.C. Maltepe Üniversitesi, Bitirme Projesi, İstanbul